

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. III. Quomodo Jus Patronatus jam constitutum ab uno ad alterum
transferatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

nalium habere locum etiam in *petitorio*, & *possessorio*, adeoque admittendam non esse presentationem, nec presentati institutionem faciendam esse, nisi probato prius Jure Patronatus juxta prescriptum S. Concilii. Quin & addit *num. 11.* S. Congregationem resolvisse, ad presentationem admittendum non esse, tametsi probaverit, se per quadraginta annos presentasse, & in quasi possessione fuisse. Quodsi vero de *jure Patronatus* quidem constet, lis vero inter duos vertatur, cui competat, eo casu, ait Fagnan. *n. 16.* non requiri formam probationis per Concilium Tridentinum prescriptam, atque inter presentatos preferendum

esse presentatum ab illo, qui tempore presentationis erat in quasi possessione *juris Patronatus*, & ita quoque a S. Rota in Tirafonenfi juris Presentandi 16. Octobris 1592. coram Blanchetto, & iterum in Pisana Capellanæ 20. Maji 1594. coram eodem decifum fuisse refert Garzias *part. ult. cap. 2. num. 241.* V. Pignatell. *d. consult. 82. n. 81.* Vide laudatum Card. de Luca *d. discurs. 65.* & Pax Jordan *lib. 10. tit. 7. de Jur. Patron. à num. 67.* & consequenter usque ad *num. 123.* Pignatell. *d. l. à num. 9. usque ad num. 31.* qui sensum dictæ Conciliaris dispositionis uberius explanant.

§. III.

Quomodo Jus Patronatus jam constitutum ab uno ad alterum transferatur?

S U M M A R I A.

24. *Jus Patronatus transfertur in alium vel per dispositionem inter vivos, vel ultima voluntatis, vel ab intestato.* 25. *Quomodo ultimis his duobus modis transferatur?* 26. *Quis ordo observandus sit, si ex pluribus Patronis unus plures heredes reliquit?* 27. *Duplex providendi modus in hoc casu recensetur.* 28. *Quem rejicit Bœbmerus, & insimul ipse rejicitur.* 29. *An jus Patronatus hereditarium in fideicommissio universalis in heredem fiduciarium, vel fideicommissarium transeat? Argumenta pro heredem fiduciario & fideicommissario promuntur.* 30. *Favemus heredi fiduciario.* 31. *An jus Patronatus legato relictum in alium transferri possit, sub distinctione resolvitur.* 32. 33. 34. *An jus Patronatus per successionem hereditariam in Monasterium transeat, distinctis Conclusionibus explicatur.* 35. *An jus Patronatus alteri donari possit?* 36. *Jus Patronatus solitarie spectatum sine Simonia vendi nequit, bene vero accessorie v. g. cum castro.* 37. *Bœbmeri circa hanc questionem error refellitur.* 38. *Jus Patronatus oppignorato castro in creditorem antichreticum transire defendit Bœbmerus.* 39. *Negant alii, quibus nos accedimus.* 40. *An prædio locato jus Patronatus eidem inbarens in conductorem quoad exercitium transeat?* 41. *Negamus.* 42.

42. *Marito competit jus presentandi, si castrum, cui jus Patronatus annexum est, ei in dotem datum sit.* 43. *De bone fidei possessore, & sequestro eadem questio recurrit.* 44. *Præscriptione jus Patronatus in alterum transferri posse asserimus.* 45. *An confiscatis bonis ad fiscum jus Patronatus transeat?* 46. *Nos in hoc casu fisco non patrocinaur.*

24 **D**uplici omnino via jus Patronatus ab uno ad alterum commigrare potest, scilicet per successionem tam testamentariam, quam legitimam, *cap. 35. C. 16. Q. 7. cap. 1. § 2. h. t. Clem. 1. eod.* & per actus inter vivos v. g. donationem, permutationem, venditionem &c. *cap. 40. C. 16. Q. 7. cap. 13. § seq. h. t.*

25 Per Successionem, tam legitimam quam testamentariam jus Patronatus, si simpliciter hæreditarium fuerit, ad omnes hæredes, etiam extraneos, devolvitur, qui illud tum demum exercere possunt, cum se immiscuerunt hæreditati (loquor de suis) aut, si extranei fuerint, à tempore aditæ hæreditatis. *Paulus de Citadin. part. 9. Quomodo transfer. jus Patron. num. 9.* In Gentilitio illi, qui sunt de Gente, & familia primi Patroni, jus Patronatus per successionem ad se transferunt juxta explicationem *num. 7. h. t.* traditam.

26 Quoad modum succedendi ne in præsentando confusio oriatur, hunc ordinem in *Clem. 2. h. t.* Pontifex præscripsit. Si ex pluribus Patronis unus plures hæredes reliquit, v. g. si tres fuerint Patroni, unus ex fundatione, alter ex constructione, tertius ex donatione, primus autem decesserit, relictis decem filiis, reliqui vero duo adhuc vivant, omnes illi decem hæredes unam personam defuncti repræsentent, & ille præsentatus præfera-

tur, qui vel à duobus Patronis adhuc viventibus, vel à dictis decem hæredibus, & uno ex superstitis præsentatur, sicque in hoc casu successio fit in stirpes, non vero in capita. Quodsi ab initio unus tantum fuerit Patronus, qui relictis pluribus hæredibus decesserit, successio fit in capita, & quisque hæredum unam vocem habebit, sin vero unus horum, aut omnes hæredes decesserint, relictis aliis hæredibus, tunc rursus successio fiet in stirpes, & hæredes unius habebuntur pro uno, unamque vocem fortientur, quia veniunt jure representationis, ubi insimul nota, quod in ejusmodi præsentatione, quæ fit per plures, qui in stirpes succedunt, non sufficiat majoritas votorum respectiva, sed requiratur absoluta, hoc est respectu omnium patronorum votum distinctum habentium. Aliud foret, si plures præsentarent ut singuli, quo casu non negamus, majoritatem votorum etiam respectivam sufficere. Vid. *RR. DD. Resch. cit. tract. cap. 6. num. 3.*

Ut porro facilius provideatur *Eccl. 27.* clesiis Patronatis, Pontifex in *d. Clem. 2.* alios duos modos præsentandi suggestit. I. Ut inter Patronos *turnus* observetur, hoc est, ut inter se conveniant, de Rectore ab eis *alternis vicibus* præsentando, quod rursus dupliciter fieri potest, vel ut *turnarius* seorsim nulla facta mentione compatronorum præsentet, & ita *jus Patronatus*

tus pro ea vice solus exerceat: vel ut *turnarius* suo & reliquorum nomine presentet, quo casu jus Patronatus proprie per *turnum*, vel *vices* non dividitur, sed tantum inter Patronos conventum videtur, quod in illam personam simul consentient, quam alter ipsorum alternis vicibus nominabit. Van-Espen *d. tit. cap. 4. num. 23.* *§ seq.* Quodsi nec iste modus ardeat, Patronis (intellige Laicos) singulis integrum erit, singulos candidatos presentare, ea tamen lege, ut unus ex presentatis ab Episcopo eligi, & admitti possit.

28 Quid de hac optione à Pontifice concessa Bœhmerus? *Hæc gratiosa, ut putatur, permissio* (inquit §. 119. h. t.) est periculosa admodum *muscipula*, quibus, ut *supra* ostendi, incauti capiuntur Laici, imo hunc, meo iudicio, in *finem publice exposita*, ut in eam inciderent. Quod si *singuli seorsim presentant*, jus eligendi, & conferendi penitus devolvitur ad Episcopum, id quod unice addicti Sedi *Romanæ intendunt*, optant, agunt. Nunquam prudens, *verumque peritus heredibus pluribus auctor esse poterit, ut ea facultate à Pontifice concessa utantur, nisi qui eos in manifestum deceptionis discrimen deducere vellet.* Si una vel altera vice Episcopo **JUS ELIGENDI** per indirectum concessum, quid aliud expectandum, quam ut jus quoddam **CONSTANS, PERPETUUM, & IRREVOCABILE** in posterum ex actibus hisce sibi asserturus sit? Qui semel in ejusmodi laqueos inciderit, difficulter se extricare poterit. **PRINCIPIIS OBSTA.** Sed quid consilio hoc suo profecit Bœhmerus? ex nostris, quod sciam, nemo hactenus fuit, qui

pro fide monendi eidem gratias dixisset. Ingenium ejus ad fallendum compositum oratio prodit; hinc *muscipulam* hanc, qui sapiunt, fugiunt omnes. Mihi fucata ejus verba sæpius risum, rarius stomachum hactenus moverunt, unde, quod *Thais de Thrasone* (ut est apud Terentium in *Evnuch. Act. 4. scen. 6.*) ego de Bœhmero dicere habeo: *usque adeo ego illius ferre possum ineptias, & magnifica verba, verbum dum sint. Verum enim, si ad rem conferentur, vapulabit.* Plures adhuc se offerunt quæstiones, ad materiam hujus §. spectantes, quas subinde hic excutiemus.

Quæres I. An jus Patronatus *hæreditarium* in fideicommissio universali penes hæredem *fiduciarium* remaneat, num vero in *fideicommissarium* transeat? Hæredi *fiduciario* favet S. Rota tam in antiquis, quam Recentioribus Decisionibus, quas adducit Card. de Luca de *Jur. Patron. discurs. 36. num. 3.* Hancque Sententiam magis communem esse multis relatis testatur *Peregrinus de fideicomm. artic. 6. num. 37.* & alii apud *Knipschildt de fideicomm. famil. cap. 10. num. 106.* fundant se in l. 42. ff. ad *SC. Trebell.* ubi de *jure Sepulchrorum* cavetur, quod restituta hæreditate apud hæredem *fiduciarium* maneat, ergo idem dicendum de *jure Patronatus.* Addunt rationem, quod jus Patronatus, tametsi *hæreditarium* sit, & ad extraneos transeat, non tamen *jure hæreditario* capiatur, eo, quod non sit *jus reale*, sed *personale.* Verum hanc Sententiam potius secundum principia *Juris Civilis* (quod fieri non deberet) quam secundum *Canones* procedere, nec ullo probabili fun-
da-

damento niti scribit Card. de Luca *d. discurs. n. 4.* quo insimul *num. seq.* testatur, S. Rotam jam sæpius pro hærede *fideicommissario* pronuntiãsse, quoties nempe vel levis conjectura de contraria *fideicommissantis* voluntate appareret. Quod ipsum repetit *discurs. 60. num. 3.* scribens: „Ista quæstio est puri facti, & ambiguae voluntatis, certam ac determinatam Regulam non recipiens, sed ad instar aliarum ambiguae voluntatis quæstionum, quas præsertim adeo frequentes habemus in hac *fideicommissaria* materia, decisis pendeat ex singulorum casuum qualitate, ac circumstantiis, modo admissionem, modo rejectionem aliorum adminiculorum, vel præsumptionum suadentibus, ita tamen, quod juxta magis fundatum, ac judiciosum modernorum sensum, rejectis antiquorum Leguleicis scrupulositatibus, deductis ex sensu Juris Civiles de diverso jure Patronatus, seu jure sepulchrorum juxta Ethnicos mores potius disponentis, de facili hæc voluntas includendi jus Patronatus in *fideicommissis*, admitti debeat, etiam ex levibus & generalibus adminiculis ita deservientibus pro quadam formalitate conservandi regulam, atque ab ea recedendi per viam limitationis. Hæc ad verbum Card. de Luca *d. loc.* Et quidem in *fideicommissis* familiæ quod id minus dubii habeat, ex eo ostendit purpuratus hic Author *d. discurs. 36. num. 6.* quod beneficia intentione fundatorum non solum erigi soleant *causa pietatis*, sed etiam, ut memoria beneficii per *jus Patronatus* tanquam jus honorificum conservetur in posteris, quippe quod

non tam facile amissibile est, ut feuda, castra, aliaque bona temporalia, unde conjectura satis fundata est, voluisse primum *fideicommissantem*, ut splendor hujus juris perpetuo in familia conservaretur, ejusque fructus nobiles hæredem *fideicommissarium* jugiter comitarentur.

Ego cum S. Rota à partibus hæredis fiduciarii isto, ita, ut censeam, stricto jure *jus Patronatus* in *fideicommissarium* non transire, prout hoc ipsum jam innui *ad tit. de testam. §. 10. num. 221.* Non equidem hæc opinio clara lege nititur, ex lege tamen non obscure deducitur, quod sic ostendo: illa bona in *fideicommissis* restituenda veniunt, à quibus hæres fiduciarius *Quartam Trebellianicam* deducere potest, atqui à *jure Patronatus Trebellianicam* deducere nequit: ergo. Majest certa, quia antequam quartam deducat hæres fiduciarius, omnium bonorum hæreditariorum æstimatio fieri debet, eum in finem, ut æqua partitione facta tres partes obveniant *fideicommissario*, pars quarta *fiduciario* salva maneat. *§. 6. & passim J. de fideicommiss. hered. min. probatur. Jus Patronatus* utpote spirituale, vel spiritali annexum non venit in æstimationem *cap. 16. h. t.* ergo nec in restitutionem. Quia tamen testator deductionem *Trebellianicam* prohibere potest, argumento à *Legatis* desumpto *Nov. 1. cap. 2. Stryck. de Cautel. testam. cap. 22. memb. 1. §. 16.* ita quoque testator ordinare potest, ut *Jus Patronatus* non penes hæredem fiduciarium maneat, sed ad *fideicommissarium* transeat, id quod etiam in dubio facere voluisse præsumimus juxta dicta Card. de Luca

ca & Decisiones Rotæ ab eo addu-
ctas.

31 Quæres II. An Jus Patronatus per
legatum in testamento relictum in aliū
transferri possit? Resp. sub distinc-
tione: aut *Jus Patronatus* est reale, an-
nexum v.g. castro, vel prædio; vel si
est *Personale*, testator illud legat com-
patrono suo: aut denique illud legat
Laico extraneo? Prioribus duobus ca-
sibus valet, & subsistit translatio, etiam
non interveniente consensu Episcopi
cap. 7. § 13. h. t. non item casu po-
steriori, nisi cum consensu Episcopi,
Card. de Luca *discurs. 56. num. 6.* qui
tamen ex intervallo quoque accedere
potest. Panormit. *ad cap. 13. h. t. n. 6.*
ita, ut interim, dum Episcopus con-
sentiatur, penes hæredem universalem
Jus Patronatus maneat. RR. DD. Resch
d. tract. cap. 6. §. 1. num. 8.

32 Quæres III. An Jus Patronatus per
successionem hæreditariam in Mona-
sterium transeat, & quomodo? Resp. I.
si Monasterium (loquor de bonorum
capaci) hæres à Patrono Laico institu-
tum est, tunc unacum universitate bo-
norum etiam accessorie *Jus Patrona-
tus* transit *arg. l. 10. in fin. ff. de Le-
gat. 2. l. 24. in fin. ff. de Contrab. empt.*
Corvinus *de Benef. Eccles. lib. 5. tit. 9.*
num. 48. & alii ibidem relati.

33 Resp. II. Si Patronus Laicus Reli-
gionem profiteatur, & bona sua, &
quod eis annexum est, *Jus Patronatus*
in Monasterium transfert. Auth. *in-
gressi C. de SS. Eccles. Novell. 5. cap. 5.*
quod si vero tale Jus Patronatus esset
Gentilitium, adeoque jure sanguinis ad
talem Patronum professum delatum,
esset, tunc Monasterium jure præsen-
tandi eousque tantum gaudebit, quo-

ad Religiosus Patronus superstes fuerit,
post ejus vero obitum rursus ad hæ-
redes consanguineos revertetur. Tam-
bur. *de J. A. tom. 3. disput. 9. Quæst. 23.*
num. 1. § 2. seqq.

Resp. III. Si *Jus Patronatus* com-
petat semper Seniori de familia, adeo-
que ab hæreditate sejunctum sit, Reli-
giosa professio non obstat, quominus
talis Senior familiæ, si Monasterium
ingrediatur, jus præsentandi privativè
exercere, adeoque Jus Patronatus re-
tinere valeat, quia sub renuntiatione
omnium bonorum, quæ à Novitio
ante Professionem fieri debet, non
comprehenduntur jura spiritualia, vel
quasi talia, ut est *Jus Patronatus cap. 3.*
de Judic. S. Thomas 2. 2. Q. 186. art. 3.
ad 4. & ideo Religiosus super jure eli-
gendi, alimentorum, super beneficio,
si quod habet, nomine proprio agere
potest, nec ejusmodi juribus per pro-
fessionem privatur. Navarr. *de reudit.*
Q. 1. monit. 9. Lessius de J. § 7. lib. 2.
dub. 5. num. 26. Late Pignatellus *cit.*
consult. 82. num. 109. § 4. seqq.

Quæres IV. An *Jus Patronatus* ti-
tulo *Donationis* in alium transferri pos-
sit? Ad hanc quæstionem easdem Re-
sponiones repetimus, quas in *Quæst. 2.*
de Legato dedimus. Cæterum viden-
di sunt. Card. de Luca *discurs. 56. n. 7.*
§ seqq. Corvinus *d. tit. n. 45.* Clariss.
P. Böckn *in Comment. ad h. t. num. 25.*
DD. Resch. *d. cap. §. 2. num. 1. § seqq.*
Expendi merentur Textus in *cap. 8. h. t.*
cap. 1. Eod. in 6. Quæ in contrarium
obstare videntur, ut est *cap. 5. 11.*
§ 17. non loquuntur de *Jure Patro-
natus*, sed de ipsis Ecclesiis, quarum
proprietas ad alias Ecclesias trans-
ferre Laicis omnino vetitum est.

Quæ-

36 Quæres V. An per contractum emptionis venditionis Jus Patronatus transferri possit? Resp. Jus Patronatus seorsim, & per se sine labe simoniæ vendi non posse *cap. 16. h. t.* vendito vero castro, cui hoc jus annexum est, etiam illud in consequentiam in emptorem transire *cap. 7. h. t.* & licet expressa mentio *juris Patronatus* in contractu fiat, tamen si pretium propterea non augeatur, Simonia non committitur, cum expressio hujus juris non taxationis gratia præsumatur fuisse facta, sed declarationis, ut emptor sciat, quæ jura castro vendito annexa sint. Card. de Luca *d. discurs. 56. num. 16.* qui in *num. seq.* ulterius declarat, Simoniam per hoc non induci, quod in æstimatione alicujus castri, etiam ratio *Juris Patronatus* eidem annexi habeatur, cum non qualitas, sive hoc ipsum jus in æstimationem veniat, sed castrum, quod per illud qualificatur: ita domus cariore stat pretio, quæ amœniori situ, cœlo salubri, in urbe, quam ruri locata est, neque tamen per hoc vel ipse situs loci, vel aëris temperies appetiari dicitur. Quæ ipsa est explicatio Molinæ, & Garziæ apud Pax Jordan *lib. 10. tit. 7. de Jur. Patronat. num. 147.* ubi dicit: *Quamvis autem jus ipsum per se non sit vendibile, neque pretio æstimabile ob simoniam; attamen, quando venit cum universitate honorum, non prohibetur, quin ratione illius bona pluris æstimentur, & vendantur, quam sine ipso: nam pretium attenditur secundum qualitates ipsius rei venalis.*

37 Bœhmerus, qui *Jus Patronatus* etiam solitarie spectatum citra Simoniæ contagionem vendi posse, auda-

cter affirmat ad *h. t. §. 110. §. 120.* erroneo ducitur fundamento, quasi scilicet *Jus Patronatus* in dominio & patrimonio Patroni existeret. Hac persuasione Sæculo XII. non pauci infascinati erant, ut ostendit Van-Espen *cit. tit. 25. cap. 4. num. 26.* Huic subinde temeritati occursum fuit in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. relato in *cap. 16. h. t.* ubi ejusmodi emptio venditio irrita declarata est, addita ratione, quod *inconveniens sit vendi Jus Patronatus, quod est spirituali annexum.*

Quæres V. An *Jus Patronatus*, op-
38 pignorado castro, cui inhæret, in creditorem transeat? Affirmat Bœhmerus *hic §. 112.* & Christianus Wolffius in *Syntagm. Jur. Eccles. tit. 7. §. 44.* modo debitor sibi hoc jus non reservaverit. Moventur hoc argumento, quod *Jus Patronatus* sit *jus reale*, ipsi castro inhærens, consequenter ad possessorem castri transire debeat, cum in hac materia inconcussa sit regula, quod *Jus Patronatus* in aliqua universitate temporalium consistens cum ipsa universitate transeat. *cap. 7. §. 13. h. t.* Esse vero creditorem, maxime *antichreisticum*, verum possessorem elucet ex *l. 11. ff. de Pignorib.* eique actiones competere, quæ aliàs dominio tribui solent per *l. 16. ff. de usucap. l. 17. ff. de A. vel A. P. l. 9. ff. de N. O. N. l. 16. ff. de Servit. l. 5. §. 1. ff. si usufruct. pet. l. 4. §. 9. ff. fin. regund.* ergo etiam in ipsum *Jus Patronatus* transit.

Negant ex opposito hunc transi-
39 tum quam plurimi, in specie Van-Espen *cit. cap. num. 15.* Pax Jordan *cit. tit. num. 156.* P. Engel ad *h. t. num. 24.* & ita teneri à S. Kota testis est Pito-

nus *de Controv. Patron. tom. 1. allegat. 29. num. 17.* adducens Decisionem Rotæ in *Asculania subhastationis hereditatis 6. Junii 1704. §. etenim coram bon. mem. Muto.* Rationem suæ negationis non unam reddunt laudati DD. nam, si pignus sine pacto antichretico constitutum est, fructus rei oppignoratæ (quibus *jus presentandi* annumeratur) non cedunt lucro creditoris, sed debitoris, penes quem sicut constituto etiam pignore dominium manet *l. 9. C. de Pignorat. act. l. 35. §. 1. ff. eod.* ita fructus ad eum redeunt *l. 44. ff. de R. V.* cum pignus non constituatur, ut creditor ex eo lucrum capiat, sed ut ratione crediti sibi idonee caveatur *l. 54. §. 1. ff. de furt.* Deinde, si simile beneficium tempore oppignorationis vacare inciperet, non posset eidem de novo beneficiato provideri, non per *debitorem*, quia ille in Sententia AA. Jus Patronatus non supponitur habere; non per *creditorem*, quia is Jure Patronatus tanquam re oppignorata uti non posset. Et sic Jus Patronatus maneret sine effectu, & Ecclesia caret presentato. Accedit, quod ipse Bœhmerus iterum iterumque ingeminet, *Jus Patronatus esse speciem domini* & jure proprietatis ad Patronum pertinere, quomodo ergo in creditorem transeat, in quem dominium non transit? Quod si de creditore *antichretico* loquamur, iterum res clara est, de Jure Canonico hoc pactum aliter non sustineri, quam si creditor fructus perceptos in sortem principalem imputet. *cap. 4. §. 6. de Pignor. cap. 1. §. 2. de Usur.* Jus vero presentandi, ut sit fructus Juris Patronatus, non ita comparatum est, ut in sortem princi-

palem debiti imputari, eamque diminueri valeat, ut per se patet. Unde oppositum argumentum nullo negotio diluitur, dicendo, illam regulam, quod unacum universitate bonorum transeat etiam Jus Patronatus tanquam *jus reale*, in iis duntaxat casibus verificari, ubi *dominium* universitatis in alterum transit, ut sit in donatione, emptione &c. non etiam, si creditori universitas bonorum oppignoretur, cum ut dictum est, pignus non constituatur, ut lucrum inde capiat, sed ut securitatem ratione crediti habeat. Quod vero verus possessor dicatur talis creditor, id ex *cit. l. 11. ff. de Pignor.* non evincitur, cum ibidem si *possessio* pro *proprietate* accipiatur, ut aliàs in jure haud infrequenter hæc vocabula confundi solent ut patet ex *l. 66. §. penult. ff. de Legat. 2. l. 37. ff. de jud. l. 11. ff. de alienat. judic. mut. l. 11. ff. de Evict. l. 3. ff. de extraord. cogn. in cit. quippe l. 11. dicitur creditorem *retinere possessionem pignoris loco.* Quis vero dixerit, possessionem vere talem ad objectum pignoris pertinere? cum nonnisi ea oppignorari valeant, quæ debito non soluto distrahi possunt. *t. t. ff. §. C. de distract. pignor.* Nec ratio juris admittit, ut talis creditor dicatur veram possessionem (intellige *Civilem*) habere, cum rem sibi oppignoratam nec cum opinione domini, nec ut suam possideat, quod tamen vel *divisim*, vel *conjunctim* DD. ad *possessionem Civilem* proprie talem, sive quæ talis est ex forma sive causa possidendi, requirunt. Neque etiam ex eo legitima ejus possessio reddi potest, quod eidem accommodentur quædam actiones, quæ alias domino compete-*

re solent. Ut fallacia hujus argumen-
ti ad oculos pateat, ex compluribus
textibus, quos adducunt, vel unicum
placet excutere, sit *l. 9. ff. de N. O. N.*
ubi de creditore sic cautum legitur:
*Creditori, cui pignoris nomine prædium
tenetur, permittendum est, de jure (id
est, de servitute) opus novum nuntiare:
nam ei vindicatio servitutis datur.* Ec-
ce ex casu hujus legis apparet, quod
creditori facultas *novum opus nuntian-
di*, unâque *actio confessaria* detur, quæ
remedia aliàs illis duntaxat dantur,
qui vel domini sunt, vel jus servitutis
realis habent *l. 1. §. 19. l. 5. §. 9. ff. de
N. O. N. l. 16. ff. de Servit.* Unde le-
gitime inferri videtur, quod possessio
creditoris quoad effectus adeo propin-
qua dominio non possit non esse vera
possessio. Verum hic ictus à scopo
longe aberrat, non enim recensita re-
media creditori accommodantur, quo
ejus possessio magis firmetur, sed ut
jus domini, videlicet *debitoris* in sal-
vo maneat, cujus nomine dictas actio-
nes idem exercere permittitur, & in-
simul, ne ipsi creditori securitas cre-
diti intervertatur, dum utriusque in-
terest, ne res in pignus datum vitium
aut labem patiat. Apposite huc
quadrat Textus in *cit. l. 1. §. 20. ff. de
N. O. N.* ubi Ulpianus de usufructua-
rio sic pronuntiat: *Usufructuarius au-
tem opus novum nuntiare suo nomine
non potest: sed procuratorio nomine
nuntiare poterit, aut vindicare usum-
fructum ab eo, qui opus novum faciat:
que vindicatio præstabit ei, quod ejus
interfuit, opus novum factum non esse.*

40 Quæres VI. An prædio locato, cui
Jus Patronatus inhæret, in conducto-
rem exercitium hujus juris transeat?

Pax Jordan *cit. lib. 8. tit. n. 152.* cen-
set eo casu, Jus Patronatus in condu-
ctorem transire, quo conductio non
particularis, sed generalis omnium
bonorum facta est, quia tunc condu-
ctor æquiparatur emptori, quasi scili-
cet omnes fructus emisset, adeoque
sicut emptor universalis acquirit Jus
Patronatus, sic etiam conductor uni-
versalis. Sed displicet hæc ratio, &
paritas, nam pensio constituitur pro
fructibus, jus vero Patronatus, utpo-
te jus spirituale temporariam ejusmo-
di compensationem abominatur. De-
inde lata est disparitas inter *emptorem,
& conductorem.* In illum transit do-
minium rei emptæ, adeoque etiam
Jus Patronatus cum reliquis, quæ rei
venditæ adhærent, in conductorem ve-
ro solus usus rei, nec alii fructus,
quam qui mercede æquari possunt,
quam non fert Jus Patronatus, ut di-
ctum est. Panormitanus ad *cap. 7. b. t.
num. 5.* aliter distinguit, ac in locatione
ad longum tempus facta Jus Patrona-
tus conductori adjudicat, secus in lo-
catione ad breve tempus. Rationem
discriminis reddit, quod in priori lo-
catione conductor verus possessor con-
stituatur, eique actiones in rem tri-
buantur *l. 1. §. un. ff. si ager vectigal.
l. 1. §. 3. ff. de superfic. in posteriori
non item, ut patet ex l. 33. ff. de usur-
pat. l. 2. C. de Præscript. 30. vel 40. ann.*

Mihi Sententia simpliciter negans, 41
Jus Patronatus, vel ejus exercitium in
conductorem transire præplacet, ex ea
ratione, quod in conductorem nec
vera possessio, nec dominium utile trans-
eat; unde nec jus Patronatus, utpote
reale, castro inhærens, in conducto-
rem transire potest. De dominio utilis
quod

quod non transeat, nemo disputat. *Possessionem veram* eo ex capite conductori abjudicamus, quod rem non possideat ut *suam*, vel cum opinione *dominii*, quod tamen ad possessionem vere talem requiri communiter tradunt DD. Nec etiam id evincitur ex textibus supra allatis. Non ex *l. 1. §. un. ff. si ager vectigal.* quia ibi non agitur de conductione in specie tali, sed, quatenus conductione (si vocabulum hoc latius sumatur) contractum quoque *emphyteuticarium* comprehendit, id quod ex ipsa Rubrica, sub qua *cit. l.* est posita, satis eruitur, utpote quæ de agro vectigali sive *emphyteuticario* concepta est. Quin, si textus hic exaudiendus esset de conductione proprie tali, AA. quoque solvendus esset, cum in *l. 3. d. t.* eadem actiones in rem scriptæ conductori temporario dentur, quem tamen verum possessorem AA. non agnoscunt. Nec etiam ex *l. 1. §. 3. ff. de superfic.* possessio conductoris probatur, nam cum inter locationem & contractum *superficiarium* tanta intercedat propinquitas, ut in casibus particularibus nonnunquam dubitetur, uter illorum inter partes celebratus fuerit, ut notat Bartolus in *l. 1. §. 1. ff. de superfic. num. 3.* & pluribus utriusque contractus differentias examinat Menochius *de retin. possess. remed. 4. Quest. 2.* idcirco in *cit. l. 1. §. 3.* Ulpianus resolvit, ut, si *causa cognita* apparuerit, contractum *superficiarium* fuisse inquit, *superficiario*, qui ibidem lato modo *conducere* dicitur, actio *superficiaria* detur. Confirmatur hæc Sententia ex *cap. 7. b. t.* ubi militi, qui villam ab Ecclesia ad *firmam* tenuit, cui *jus Patronatus* innoxum erat, *jus præ-*

sentandi adjudicatum fuit, non alia ratione, quam quod is non simplex conductor fuerit, sed verus *emphyteuta*, in quem *dominium utile* transfertur, Fagnan. ad *cit. cap. n. 12. §. seqq.* VanEspen *d. tit. 25. cap. 4. num. 7. §. 8.* scio quidem explicationem hujus *cap.* à Bœhmiero reprobari ad *b. t. §. 113.* sed quid non reprobet homo reprobatae sectæ. Quod hoc vocabulum *firma* in jure nostro non semper denotet locationem *perpetuam*, atque adeo contractum *emphyteuticarium* præsumptive talem, satis colligitur ex *cap. 8. de Decim. cap. 2. de locat. extravag. un. de Decim. inter commun.* quia tamen *LL.* ad ea aptantur, quæ frequentius accidere solent, & contractus ad *firmam* ipso Bœhmiero teste ad *b. t. §. 115. ad longissimum tempus ut plurimum, seu ad vitam constituitur*, idcirco interpretes nostri bene inferunt, etiam in *cit. cap. 7. b. t.* Pontificem non de alio contractu ad *firmam* sensisse, quam qui esset perpetuus, adeoque, ubi *dominium saltem utile* in *firmarium* translatum fuit. Paradoxum quippe, ne dicam prodigiosum, foret, *Jus Patronatus*, quod instar *accidentis dominio vel directo*, vel *utili* inhæret, sine hoc subjecto consistere, & conservari posse.

Quæres VII. An marito competat *jus præsentandi*, quando eidem *castrum*, cui *jus Patronatus* annexum est, in dotem datum fuit? Resp. affirmative, quia in bonis dotalibus maritus *dominium civile* habet, quiescente interim *dominio uxoris naturali*, per *l. 75. ff. de Jur. Dot. l. 23. C. d. t.* adeoque is solus facultatem habet percipiendi omnes fructus ex re dotali. Nec

Nec obstat, quod hæc facultas eatenus tantum videatur marito esse impartita, quatenus ex fructibus rei dotalis onera matrimonii facilius sustineri valeant *cap. 7. de Donat. inter vir. & uxor. cap. 17. de Usur. l. 56. §. 1. ff. de Jur. Dot.* præsentatio vero, quæ est fructus *juris Patronatus*, ad onera matrimonii facilius supportanda nihil conferre videatur. Ad hoc paucis respondeo, sufficere, quod universitas bonorum dotalium, quibus adhæret *jus Patronatus*, onera matrimonii relevare potens sit, cum aliunde *jus Patronatus*, ubi universitas transfertur, tantum accessorie & in consequentiam veniat. Vide Van-Espen *cit. cap. 4. num. 11.*

43 An in sequestrum una cum castro sequestrato transeat exercitium juris præsentandi, sub distinctione respondimus *in tit. de sequestrat. possess. n. 12.* quod lectorem remittimus. Id duntaxat de bonæ fidei possessore hic annectimus, quod præsentatio ab eo facta teneat, nec beneficiatus ad ejus præsentationem semel institutus amplius removeri possit, tametsi ex intervallo appareat, jus præsentandi ad hunc Patronum putativum tempore præsentationis non pertinuisse, *cap. 18. b. tit.* quia bonæ fidei possessor fructus consumptos irrevocabiliter facit suos, maxime, si ex illis locupletior non evaserit, ut hic, ubi per præsentationem nulla bonorum accessio facta fuit. Van-Espen *d. cap. num. 14.*

44 Quæres VIII. An præscriptio modus sit legitimus *jus Patronatus* ab uno in alium transferendi? Negat quoad Laicos Corvinus *d. lib. 5. tit. 9. n. 32.* eo, quod incapaces sint possidendi jura

spiritualia, quibus *jus Patronatus* accenseri fatentur orthodoxi omnes. Verum, quia Laici ad *jus Patronatus* possidendum per privilegium in corpore juris clausum universim habilitati fuerunt, fundamentum Corvini corrui. Unde nihil hæsitamus, inter reliquos modos transferendi *jus Patronatus* etiam præscriptionem reponere. De tempore vero non convenit inter DD. an tempus *quadragesimum* æque desideretur, si Laicus contra Laicum *jus Patronatus* præscribere velit, sicut hæc mensura temporis observari debet, quando contra Ecclesiam præscriptio procedit, num vero sufficiat tempus ordinarium longi temporis, videlicet decem annorum inter præsentantes, & viginti inter absentes? Card. de Luca *de jur. Patron. discurs. 56. num. 22.* tempus quadragenarium in utroque casu exposcit, eo quod iste terminus omni rei Ecclesiasticæ & spirituali præscribendæ communis sit. Malo tamen cum Clariss. D. P. Böckh ad *b. t. n. 28.* determinationem temporis à Jure Civili inductam in præscribendo *jure Patronatus Laicali* recipere, cum in *cap. 8. de Præscript.* quadraginta annorum terminus tantum ponatur præscriptioni, quæ currit contra Ecclesiam: ergo dispositio Juris Civilis quoad præscriptionem contra Laicum invariata adhucdum manet. Et sane si hoc quoque casu tam prolixus terminus pro complenda præscriptione exigeretur, Jus Canonicum non favisset Ecclesiis, utpote quæ libertatem à Patronatus onere contra Laicos tali modo breviori tempore, quam decursu 40. annorum sibi asserere non posset. Caterum illa spiritualitas *juris*

ris Patronatus non officit, quominus illud lapsu ordinarii temporis contra Laicum Patronum præscribi possit, cum Jus Canonicum definiendo terminum 40. annorum non tam rei præscribendæ, quam Ecclesiæ, contra quam præscribitur, rationem haberi voluerit, ut patet ex *cap. 4. 6. § 8. de Præscript.* Vid. Gonzalez ad *cap. 24. de Elect.* num. 4.

45 Pro coronide hujus §. adhuc quaeris, an confiscatis omnibus bonis Patroni, etiam Jus Patronatus ad fiscum devolvatur? Plerique solent distinguere inter Jus Patronatus reale, & personale, ac illud tanquam accessorium rei confiscatæ ad fiscum transire, etiam Laicum: istud vero, postquam per Sententiam judicis Ecclesiastici eodem privatus fuit, ad hæredes de familia condemnati, si Gentilitium fuerit, devolvi, si hereditarium, penitus extinguere, & ad Ecclesiam reverti assentunt. Pax Jordan *cit. tit. n. 149.* Corvinus *d. tit. 9. num. 49.* Lotter *de re benefic. lib. 2. Quest. 14. n. 21. § seqq.*

Ego Jus Patronatus reale ad fiscum Laicum non transire autumo, ex hac ratione, quod judicis Laici non sit de *jure Patronatus*, utpote spirituali, etiam indirecte cognoscere, quod tamen in data hypothese eveniret, nam, ut ait Barbosa *de Offic. Episc. part. 3. allegat. 71. num. 45.* publicando bona, quibus Jus Patronatus annexum est, dicitur quoque indirecte, & accessorie Jus Patronatus publicari. Deinde si Jus Patronatus hoc pacto ad fiscum deveniret, id Ecclesiæ oppido præjudiciosum existeret, quia periret spes libertatis beneficii, siquidem fiscus nunquam moritur. Et hanc rationem ponderat. Franc. Leo *in thesaur. for. Eccles. part. 2. cap. 6. num. 37.* Latius excutunt hanc Quæstionem *cit. Lotter, Clarus §. fin. Quest. 78. num. 8.* Farinacius *in prax. Crimin. part. 1. Quest. 25. num. 151. § seqq.* & de heresi *Quest. 190. §. 1. n. 24.* Card. de Luca *de Jur. Patr. discurs. 38. per tot. & alii à Barbosa dict. allegat. num. 45. allegati.*

§. IV.

Quinam juris Patronatus tum activi, tum passivi capaces sint?

SUMMARI A.

47. Juris Patronatus activi regulariter capaces sunt omnes. 48. Excipiuntur persone specialiter ab Ecclesia reprobate, ut sunt pagani, heretici &c. 49. Quid de Protestantibus & Reformatis in Romano Imperio? 50. Quid de excommunicatis? 51. Laici quatenus juris Patronatus passivi capaces sunt? 52. Quid Patrono circa presentationem candidati observandum sit? 53. Patronus, si est unicus, seipsum presentare nequit. 54. Potest tamen consentire presentationi aliorum compatronorum de se factæ, & ita facere majora. 55. Patronus tamen non prohibetur presentare filium suum.

Ec-